

Womhaj Bóh!

Czykło 20.
20. meje

Łětnik 10.
1900.

Šerhske njedželkse łopjenka.

Wudawaju šo kóždy šobotu w Esmolerjez knihiczišczereni w Budyschinje a šu tam dostacž ša šchwórtlětnu pschedplatu 40 np.

Mo gate.

Jakuba 1, 22.

„Budžeće czinjerjo teho słowa a niz jeno pošlucharjo, š kotrymž wy šo šami šjebacže.“

To je dziwna njewšchědna rěč. My rěčimy hewak wo wěrjenju słowa, wo czinjenju skutkow; japoschtol jow rěči wo czinjenju słowa. Wón po tajkim nima š tymi nicžo czinicž, kotsiž našch text pscheměniwšchi praja: „Šhto pomha kemschihodjenje? Njehodži šo Bohu runje tak derje se skutkami powołanja šluzicž abo w štwórbje šo š njemu modlicž? Prawje czinicž — to je ta najlěpšcha nabožina.“ Šdže praji šwjaty Jakub tajke něšcto š jenej šylbu? Na wopak, hdyž wón praji: „Budžeće czinjerjo teho słowa“, dha šo prajšamy: Šak dha može człowjek czinicž, hdyž jo š zyla šlyšchal njeje? Na Jakuba šo woni powołacž njemóža; pschetož wón je runje prjedy našcheho texta prajil: „Wšmicže to šlowo horje š czichej myšlu, kotrež je do waš šchcžepjene a može wašche dušche šbožne czinicž“. Bože šlowo je w šchesczijanau kaž rostlina. Šwjaty Jakub widži móhl rjez w wutrobje šchesczijana šnjenjejowe šornjatko Božeho słowa šaschcžepjene a ša šadžene, widži jo šorjenje bicž a wot tam zylu wošobu pschecžahnučž a pscherošcž. Šosče horje do hlowny jako pošnacže, se rta won jako wušnacže, š rukow won jako dobre štukki, š nohow won jako šhodjenje w šwětle. Šcheczo je to šlowo, tón šchryštuš w šlowje, kotrež šchesczijana pschecžehuje a w nim šo šjeti. Šyle

šchesczijanške žiwjenje je šakubej tón šchtalt, kotanz je šlowo w šchesczijanau dobyło, rostlina, kotruz je njebješki šahrodnik šadžil, kotrejež šorjen je šlyšchenje šlowa, kotrejež šchtomik je czinjenje šlowa, a kotrejež plód je šawostacže w nim.

W kóždym štukku leži wěšte potajništwo. Prjedy czinjenja šteji człowjek pschod pošnosczu wšchelakich možnotow: Dyrbju jo czinicž, abo dyrbju šo jeho wostajicž? Mam to czinicž abo tamne? Ššches štuk čini wón wšchem možnotam kónž a postaji něšcto wopravodžite. Štuk pschekadži šnutšlowne do šwontowneho, to njewidomne do widomneho. To człowjek jara derje czuje, šo psches štuk šebi wróčenje do holych myšlicžkow a do njewěštych prjódkwšacžow wotrěšnje. Teho dla tak hušto czaka a šhabla, tón štuk czinicž, to wóczko wutorhnyčž, kotrež je jemu š pohórschenjom, a tu ruku wotrubacž, kotraž jemu šadžewa, to rěka bješ pschirmanja prajene: Wotpołozicž, šchtož nam w duchownym žiwjenju šadžewa, a byrnjež by šo nam tak lube a nušne šdalo, kaž wóczko a ruka. Šadži-li šo pak Božemu Duchej, człowjeka š štukkej nucžicž, dha je jemu tón štuk kaž šhorhoj a šroczel do přědka na podrožništwje. Ššchetož kóžde czinjenje šlowa jeho wobtwjerdzi na pošnatym a wobendženym puczju a wobohacži wěru, a kóždy wopor, w lubošczi pschijnješeny, šwjajšuje twjerdscho na wulku wěž Božeho kraleštwu.

Šdyž wuczomnižy šwoje šyče a zlowne město wopušcžichu a ša šesušom džechu na jeho wołanje, dha buchu czinjerjo štukka a niz jenož pošlucharjo, a tuta

króczel bęšche waźna sa jich zyle žiwjenje. Ašheszijan, kotryž je w prawym czaſu czerjenju Ducha a napominanju ſłowa poſlušny, kotryž ſo njehanibuje ſwojeho Anjeſa poſnacź a ſa ſwojeho Anjeſa woprowacź, je podobny tamnemu khróblemu łóźnikaj, kotryž je ſwojimi łóźkami na zuſe pſchibrjohi pſchijewſchi łóźe ſady ſo ſpali a tak ſwojich wojaſow męzeſche, kraj dobycź. A tajſemu cziwjenju ſłowa, t tajſej poſlušnoſczi wěry chze Boźi Duch naſz honicź. Rogate, „proſheće“ wo tutón nowy Duch.

Hamjen.

Puczowanie po Bożim piſmje

abo

tajſe myſle nadeńdźech, Boże ſłowo cziſtajo.

Podawa ſwěrnny cziſtať „Pomhaj Bóh-a“.

(Potraczowanie.)

1. knihi Móſſaſowe, 9. ſlaw.

V. Shtuczka 18—29. So by naſcha rozprawa Noachowe ſtawisny dokónczyła, powjeda nam hiſcheće i poſdźiſcheho Noachoweho žiwjenja podawf, i kotrehož ſo nam dalſchi wuras žiwjenja Noachowych ſynow a narodow, i Noachowych ſynow wukhadźaznych, jaſnuje a raſnuje ſjewi. S profetiſkim roſkřwětlenjom wupraji pſchi tutym podawku ſchědźiwny nan žohnowanje a poſleczo na ſwojich ſynow, po tym kaź ſu ſo pſchi tutym podawku męli, a ſtawisny wſchěch narodow hač do najchich czaſow ſwědeča nam, ſo je ſo ſtało je žohnowanjom a i poſleczo, kaź je Noach prajił.

Noachowi ſynojo, kiž ſu i kaſchcza ſchli, bęchu czi: Sem, Ham a Jaſet. Ham pať je Kanaanowy nan, kotryž ma zyle woſebitu waźnoſcź ſa poſdźiſche ſtawisny Božeho kraleſtwa.

Czi tjo ſu Noachowi ſynojo, wot kotrychž je, kaź na 10. ſlawje dale ſhonimy, po lijeńzy wſchitka ſemja wobřyblena.

S woſpjetowanjom teho, ſchtož ſmy hižo na 8, 18. a 7, 13. ſhonili, natwari ſebi naſcha ſtawisna móſt, ſo by naſz po nim do- wjedła i czaſa lijeńzy do noweho czaſa.

Tehdom po lijeńzy ſwoje žiwjenje i nowa ſpoczazy dźełaſche Noach rolu, i cziw bęšche lijeńzy dla ſaſtał a plodźeſche pódla žita a druhich plodow teź winy.

Sa to ſo krajina, hđžež bęšche ſo ſařydlil, woſebje derje hodźeſche. Hiſcheće dženřa roſcze w Armeniſkej kraſne wino, kaź bóřny ſhonilſch, hđž, dokónczywſchi Noachowu ſtawisnu, i mojimi lubymi cziſtarjami na horu Ararat puczujú. 4000 ſtopnjow wyſoko nad morjom hodži ſo tu hiſcheće wino i dobrym wuſpěchom řadźecź. Tak nałoži Noach hiſcheće 350 lět ſwoje žiwjenje, kaź dołho bęšche Bóh jemu hiſcheće ſpožczył, na ſemi pſchebywacź. Mjeſ tym ſu ſo jeho ſynam dźeczi narodžile, Jaſetej 7, Semej 5 a Hamaj 4 ſynojo, i kotrychž narjeſkajchu najmlóďſchemu Kanaan. Teź tute dźeczi wotroſcziſchu. Nať wſchelakore ſmyſhlenja w ſwójbach knježicź počachy, w Semowej a Jaſetowej na jenej a w Hamowej na drugej ſtronje, ſhonimy raſnje je řledowazeho podawka, kotryž naſz dowjedze něhđže do poſlednich lět přenjeho lětſtotka po lijeńzy. Sa dołhe czaſy bęšche Noach je ſwojimi jenož winowe kicze jědl, doniž njebē ſebi ſkónčnje wumyřlił, winowe kicze wutkóćicź a wujehčeny moſcht ſa picze nałožowacź.

A hđž wón, i wopiwjazej mozu noweho picza a pſchi wyſkokej ſtarobje cziw lóžo do ſtracha napitoſcze podaty, jemu ſo bęšche wina napil, bu wón pjany, ſwjeřy ſo teho dla na ſemju a ležeſche w ſwojej hęcze wotpſchifryty.

Teho, kotryž bęšche kručze ſtał pſched wodami najwjetſchich ſliwſow, — teho powali wino! Bože piſmo to ani njeſamjeleči, ani njeſchifryje; wone wupowjeda teź hrěchi najwjetſchich ſwjatych, nam ſa ſpokojenje, ale teź ſa hroženje.

A hđž Ham, Kanaanowy nan, kotrehož bęšche najſteřſcho tutón jeho najmlóďſchi ſyn, wuhladawſchi najprjedy dźeđa napiteho, kajtehož jeho hiſcheće ženje widžal njebē, ſawolał, widžeſche ſwojeho nanowu hanibu — wotpſchifryty žiwot, — powjedži wón to ſwojimaj dwęmaj bratomaj wonkač:

„Bratraj, pojtať a pohladajtať, ſchto je ſo naſchemu ſtaremu knjeſej ſtało. Stajnje je ſo řhwalil ſa Božeho pſcheczela a męchnika a je kručze žadal wot ſwojich ſynow pózečiwocź a czeřnocź; tola kajti je mi wón męchnik Boži a wuczeť a wjedzeť

ſwojich dźeczi! Njewě nicžo wjazh wo ſebi ani wo řwęcze, a leži nahi a njeſchifryty w ſwojej hęcze!“

Tak pať wón njeręczeſche czeřnocze a pózečiwocze dla, hewat by wón nanaj tu luboſcź wopokaſat, kotryž jemu poſdźiſcho bratraj wopokaſaſchtať; ale wón bęšche (na czož teź jeho mjeno „horzota“ pokaſuje) cziwjeť, kotryž bęšche pſchifryleny nje pózečiwemu a njerodnemu žiwjenju, kotrehož bęšche nan najſteřſcho teho dla czaſto porokowal, a kotryž ſo nětko cziw bóle wjekeleſche, ſo móžeſche jemu teź nětko něſchto porokowacź. W Hamowym hrěchu ſjewi ſo hańba wſcheho pſchichodneho hamitiſkeho naroda; jeho hłowne ſnamjo ſu hrěchi pſchecziwo ſchetej kaſni.

Duž wſaſchtať Sem a Jaſet ſchat — tamón ſpóſna najprjedy, ſchto ma ſo tu ſtač, tola tutón ſcžehowawſche namęcze ſwojeho bratra a njeda ſo pſches Sama ſamlycź — a połožiſchtať jón na ſwojej wobej ramjeni a dźeſchtať i wopjecziwo t njemu a pſchifryſchtať ſwojeho nanowu hanibu: a jeju wobleczi bęſchtať wot- wobroczenej, ſo ſwojeho nanowu hanibu njewidžičtať.

Schto njeby tu ſpóſnal, ſo mataj wobaj tajku wutrobu, ſo nanowu wyſkoczeť a majeſtoſcź je wſchej bojoczeť czeřcza.

A hđž Noach wotucziwſchi wot ſwojeho wina a ſchat na njeho wupſchetriſteny wuhladawſchi a wopraſchawſchi ſo najſteřſcho wot Jaſeta, pſchi wſchěm tutym podawku wořjedź wobeju bratom ſtejazeho, ſhoni, ſchto bęšche jemu jeho mlóďſchi ſyn cziw, džeſche wón i profetiſkim duchom, ſo woprawdže niž wón ale Bóh tón Anjeſ ſam pſches njeho, pſches wótza wſcheho polijeńſkeho cziwje- ſtwa, řeczeſche: Poklaty je Kanaan, a budže wſchitlich wotrocźkow wotrocźk mjeſ ſwojimi bratrami.

Ham, mój najmlóďſchi, je mi tajku řudobu nahotowal, teho dla ma ſo teź na jeho najmlóďſchim, hižo tak ſjawnje po nanowych puczach řhodžazym, moje wótzowſke poſlecze zyle woſebicze do- pjelnicź: je wſchěmi ſwojimi potomnikami njech je Kanaan ſatamany, a poklaty do najbēdnicheho wotrocziſtwa a do wſchědneho njewólni- ſtwa tamnymaj, kotrajž ſo njeſtať ſawjeſcź daloj do řameho řhrěſchenja.

Pſchicziwu, ſo je Noach runje Kanaanaj hamitiſke poſlecze na- połožił, nadeńdźeſch pať teź w jeho mjenje. Kanaan řeka mjenujzy: njewólnik, tajki, kotryž nima ſwojeje wole.

Ham narjeſny ſwojemu ſynej po poſlušnoſczi, kotryž žadaſche, ale ſam ani ſwojemu nanaj ani Bohu njewopokaſa; ſyn męjeſche bycź nanowy wotrocźk, nanowy njewólnik; nan chzyſche knježicź nad wſchěmi pod nim, a njechajſche ſo poſhilecź pſched niſim nad njeho. Nan jemu mjeno narjeſnywſchi pomyřlił ſebi jenož na to, ſo ſyn ſwojeje wole męcź njeřmē, hđž nan kaſa; Boža potajna pſchehladniwoſcź pať, ſtajnje a pſchezo knježaza, hlada na zyle druge njewólniſtwa. Nomen est omen, to řeka na řerbſki něhđže: mjeno ſjewi hižo, ſchto ſo ſtanje w pſchichodže.

A wot Sama ſo wotwobrocziwſchi a tamnymaj ſynomaj i profetiſkim pohladanjom ſo pſchiwobrocziwſchi, a męſto poſlecza požohnowanje pſchipowjedajo, džeſche Noach dale: Sem je ſebi najprjedy i dźeczazej řwěru na to pomyřlił, kať móhl nana wu- řhowacź pſched hanjenjom a hanibu; jemu njech ſo teź doſtawa nanowe najleřſche požohnowanje! Řhwaleny budž Bóh tón Anjeſ Semowy, a Kanaan budž jeho wotrocźk.

Sem — to řeka: mjeno; pſchetož wón je powolaſny, ſo by ſo pſchi nim mjeno Bože wukhowalo.

Řhwaleny budž tón Bóh, kotrehož řmęje něhdy Semowy narod ſa ſwojeho Anjeſa, ſa Boha ſwojeho řlubjenja, ſa ſwojeho narodneho Boha; pſchetož tutón je jeničzy wěrnny Bóh; wſchitzy druſy pať budža ſo wolač t jebazy pſchiboham.

S wutupjenjom Kanaanitow ſa czať Doſuowy a i wob- řyblenjom jich kraja pſches Izraelitow je ſo wuras, i kotrymž ſo poſlednje ſłowa i Kanaanoweho poſlecza: „mjeſ ſwojimi bratrami“ na Semowu ſtronu roſjařnja, w ſtawisnach ſtał.

(Potraczowanie.)

Schto bē tón mordar?

(Stónčenje.)

S woprědka wſchitko hač nanajrieńſcho džeſche. Ale kaź ſo to tak rad ma, męjeſche ſo teź tu.

Někotre žónſke, hđž do czeřza pſchindu, ſebi myřla, ſo je nětko tajenja kónz. Szo dlęje njekryjo, dawaju widžecź, kajteho ducha woprawdže ſu. A tak bęšche i mlodej burowku.

Bóřny muž naſtróženy pytny, kajte to řelicźko je, kiž je ſebi řadžił.

Duž počja bješe wšcheje komdy njesbožu haczic. Ale wšchě hrimaze rěcze, runje jako wšchě słowa i dobrym mējachu jenož na khwilku wuspěch.

Schto wón wšchitko spyta, jo by hańbje a njehoju želešny rnhel sašunyl!

Krucze wón czeladnym sakasa, ja nju hdy po palenz hieč. Lubje wón forcymarja naprošy, jo njedyrbi jej žadyn palenz pschecac, tež niz najmjenje. A hlaj, wona, czim dlěje a czim bóle ja piczom tórna a džiwja, žebi rady pytašche: wona mēšcheczanste proščerki i darami nawabi, jej potajnje palenz w proščerškim torbje nošyc.

Hdyž bě i khwilemi stróšba, drje žo dohlada, w kajkich pasorach tezi, kajku hanibu stucza a tak žo duschmy muž jeje dla rudži. Haj, druhdy bě na žebje wšcha hneřna, haj, pľafasche na žo. Ale pschezo sažo ju bjesbóžne chzycze do bēdneho tymjšechcza storhny.

Nješku to hrozaze podawki? Njeje to wobarowazy wobraz, fiž do dušche wola: Ešo palenza božedla hladaj, abo žy i lohka djašowny stepcz! —

Někotryžkuli muž by to knolil a žurowje bil.

Ale kotry nadobny mandželiski dha rady hańbu a haru cžini, i wješelu sa wšchón skopschejazy lud?

A njebe jenu jeje žmjerč žel, sažraneho hubjenstwa dla?

A njebešche wona, hdyž bě na khwilu stróšba, tak pēna a khmana, a pschi žebi žwoje dla studna?

Wdawšchi žo myšli, jo žnano by bórny je žanym žrēdkom šchto šporjedžal, počja wón i domjazym šchizom žo jednac.

Ešwērne pscheczelne dušche špolojachu jeho pschi tym i myšli, jo žo i njej porjedži, hdyž budže mac.

Ale bohuzel jich wēšchczenje hole a hluche wosta.

Baba drje džēcžko pschinježy, niz pak macžeri šžeržliwu šchiju.

Haj, bórny žo hrořnota poda, kajšež njeby žwēt rjeł. To bě něschto tak hrořne, so i wēřenju podobne njeje, hacž runje je šawēšcže wēрно.

Džēcžko žo bórny je žwētneho hubjenstwa miny.

Na jeho žemrjete cžētko nēšajke mōdrojte blaki štupachu. Žeho dla kladžesche cžēlařka w palenzu macžane rubješcha na nje, jo bychu šajchle. Žo khwili žimajche je do nōžneho žudobja, macžesche sažo a kladžesche i nowa hacž i popořdnju pohrjebneho dnja.

Popořdnju mējachmy pohrjeb.

Kaž je to tu a tam pohrjebne waschnje, bēšche žo pschewodžerjam a pschihladowarjam palenz dal. A šchtož njebe wupite, mēšesche wotročž šchowac.

My kmōtšja i nanom a i kaschcžikom we wosu žedžachmy, a ja nami dolhi cžah pschewodžerjom štupasche.

Macž pak i nami njebešche. Ža žlabošče dla ležesche.

Ešwērna žužodžina pak pola njeje wosta, jo by jej po-žlužowala, chzyla-li něschto mēcz.

Wot pohrjeba domoj pschijewšchi, štupichmy hišcže, kmōtši a ja, do domu, žarowazej macžeri božemje prajicž a noweje štrowoty pschecž.

A kajke štrōžele cžafachu na nař! Šcho nam na žmjerč šblēdnjena hladarřka šjewi?

Bórny po našchim wotjedženju bě žo hladaržy šdalo, so wona špi. Duž bēšche na khwilku i komory šchla, w štoku pak je žo sažo wrōczila, dokelž bě w komorje nēšajke dudlawe padnjenje žlyšchala.

A šchto dyrhjesche widžecž?

Tu hubjenu na pol mowu ležo, a rošbite nōžne žudobje pschi njej. Šlajcže, horuz, w kotrymž bēchu žimantki i tych na cžētko kladženych lapow, bě w kucziku pod ložom šabny wostal. A hdyž bě šhora pykla, jo ničto pschi ložu njeje, bēšche ju tajki štyř po palenzu pschemōhl, jo bě to pila. A pschi tym bě i nje-mozu padnyla. —

Komu njeby to hrořno bylo, a tola tež i wutrobu nje-šbožowneje žel?

Bohu budž džal, jo njeje jej w tym hubjenstwie do žmjerče šapadnyč dal! Dolhi cžah ležesche cžētko na šhorym ložu. Wē žo tu ani kapki palenza njemēšesche. Žu wōtre roščacže šaja a do žyla pschēndže. A wona žo i Božej pomožu nakasa a hidžesche palenz bóle hacž jēd.

Kad chzysche wot nēřka wšcho dobre ščžinicž, šchto bě škashla. Ale rošpite cžēlo khwatašche na kōnz. Hišcže tak mlōda lehnny žo na žmjerčne ložo, a žmjerč jej na polutnu wutrobu dychny.

A šchto bēšche i winu tak sažneho kōnza? Tōn bjes mēry palenz!

A to nař i nowa i praščenjju wjedže, fiž na špočatku tuteho nastawka šteji: „Šchto bě tōn mordarř?“

III.

Nēšchto lēt je, jo nēhdže kralowški hajnik do lēša ja knježich džiwinu tšēlecž džēšche. A hdyž žo šwjecžori, njeřšchindže domoj, tež najajtra niz. — Šdže bēšche wostal?

Ludžo, fiž na polach džēlachu, bēchu jeho do lēša hieč widželi, žlyšcheli pak njebēchu, jo by žo w lēžu tšēlilo. — Š tamneje štrony lēša bē forcžma. W tej wón rad žydasche. Tež tōn džēř bēšche tam, pobynšchi w lēžu, dolhi cžah pschēbył a žo wšchón i rořuma wopil. Wotom bě po cžmje, kaž bē nēčto widžal, motajo duzy domoj do lēša šchol.

Šdže bē wostal, hdyž žo domoj wrōczil njebešche?

Žeho mandželisku, na jeho domojwrōt cžafazu, štrach lojesche. Njebešche njedawno prajicž žlyšchala, jo pak sažo rubješny tšēler na žornny kłodži, kaž rucže žo w lēžu sacžmi a hajnik žnadž w forcžmje pschi šchleňny žedži?

A njebešche jeje muž rjeł, jo chze jeho wotpacž a šapnyšchi jeho do kłōdy dacž. Njeje žnadž jeho na rubješnej hořtwje trjechil a dořahnyč chzycž? A njeje žnadž jeho šly cžlowjeł šatšēlil, jo žo njeby popadnyč dat?

Štrachoty polna mandželška najatych muži wupōřla.

„Božedla pytašče ja nim. Žo je žo lohko nēšajke nje-šbože štalo.“

Čži šlēdžachu po žylym lēžu horje a dele, přēki a podobhoščzi. Wot hajnika pak nihdže žaneje cžary njebe.

Šrudni žo w nožy domoj wrōczichu; jim bēšche žel a hrořno, štyřniwej žonje poražazu powješcž dacž, jo jeho nješku namakali, tak jara hacž žu pytali.

Kajajtra pytachu jeho i nowa, a wrōczichu žo pschipořdnju štruchli a blēdži domoj.

Žedyn i nich bēšche jeho w šhrōščžinje, žyle na kromje lēša, najšchol, ale, Bōh šwarnuj, kajšeho!

Wōn ležesche pod kētkom pschēštrēmšchi štawny, a tšēlba pschi jeho boku. Waki a cžerwje bēchu žo do njeho dale. Tež lēřne žerjaki bēchu wot njeho žrale, a wón wšchaf je njebešche tšēlal. Tšēlba bē hišcže napjelnjena.

Wōn bēšche morjeny. Ale šchto bē jeho moril? Nihdže na žylym cžēle ani džerki njebe, fiž by wot kulki byla, nihdže tež žane mōdrjeňny wot šaraženja. —

Šchto bē tōn mordarř? — Mordarřski palenz!

* * *

A šrudno a hrořno! W tym lēžu žo ja malo njedžel podobne šta.

Šchořar je žužodneho knježeho dwora bēšche tam šchol, ale domoj žo njebešche wrōczil. Bē žonu a džēcži wopušcžil a ja žobu nuju a dolh wostajil.

Džēcži, fiž bēchu w jahodkach, namakachu jeho prošteho ležo.

Čžorne ptacžika bēchu wokoło njeho a nad nim. Wōn pak je wot žo njewuhna. Žedyn bē žo jemu na ruku žnył, ale wón jeho nješhrabny. Druhi bē žo jemu na hłowu žnył a dypasche wot njeho. Ale wón njemachny ja nim, jo by jeho wuhnal. Že ptaki žo lēdy do bokow dachu, hdyž šastrōžene džēcži rēřnje ša-šchicžachu. Kapaki wšchaf žu radšcho pschi morwých dyžli pschi žiwnych.

A šchto bēšche tutemu žiwjenje wšaf? Šchto bē tōn mordarř? Tōn bjesbóžny palenz!

Wšchelate i blisřta a i dalosa.

— Bufečžanski Boži dom žo šnutsšownje wobnowja. Bufe-čžanška wōřada je štajnje hotowa, ja žwoju žyrkej wopory pschinješcž a dawa jōn najrjeňšcho wuhotowacž. Džēlo wobštara žlawny moleč Krawž i Budyščina, a mōže žo prajicž, so je žwōj nadawł naj-šēpje dokonjal. Šdnyž ma Bufečžanski Boži dom šam na žebi to dobre, so je jařny a so žo ludžo njetrjebaja pschi mōcžnym wjedrje bojecž, jo w žwojich špewatřkich piřmo cžitacž njemōža, je žo pschi tymle šnutsšownym wobnowjenju wōřebje na to džiwalo, so by wón dobru khwalbu šnutsšowneje jařnosčže mēł. Wulšotny je šacžišcž, hdyž do njeho šastupišch. Žo njeje žane pschepjelnjenje piřaneje barbiny, ale napořlad w žwojej lubořnej žunjoščzi wutrobu wobjimuje. Wšysche woltarja wohladasch jehnjo, šheluch a šnamjo

A a D. Tón wobras chze nutrnych kemšerjow na sbóžnika dopominac, kotryž je jako jehujo Bože nasche hrěchi njepl a nam w swojej swjatej krwi plody swojeho swjateho wumozjenja wudželuje. Wón je to A a D, přeni a posledni, kaž nam swjate pišmo praji: „Jesuŝ Khrystuŝ wczera a dženŝa a tón samy, kiž je byl do wscheje wěcznosće.“ Wysche woltarja čitajsch napišmo: „Čzeŝ budž Bohu we wyškofsczi.“ Wobryedž zyrkwi na wječhu maŝch wulki kšichž i czernojtej kónu. W czernojtej kónu je wón ja naŝ na kšichžu wiŝal. Štote hwěŝdy sybola ŝo wokolo kšichža. Tež snapšeczne měŝtno byrglow je rjanu debijnu dostało. Šorka na wječhu maŝch wobras jandžela, kotryž na harŝje hraje, Mój-ŝaŝowej ŝakonŝtej taŝli a ŝnamjo a mjeno nascheho sbóžnika. Šchtož chze nam jandžel prajicž, čitajsch w napišmje wysche byrglow: „Spěwajcže Bohu wschitke kraje!“ Špody byrglow paŝ ŝteji hnujaze napišmo: „Šedyn džen w twojich pschitwarkach je lěpŝchi dylžli hewal tyŝaz“, kotrež chze kóždemu kemšichhodžerzej, hdyž do Božeje swjatnižy ŝastupi, jeho wutrobu k prawej nutrnosći poŝbėhnyč, ŝo by teho Knjeŝa ŝačul a sbóžny měř ŝwojeje duŝche namakał. Bukecžanski Boži dom je ŝo psches tole kraŝne wudėbjenje wěcže jedyn i najrjeŝschich Božich domow nascheje Łužizy ŝčinil, a wona móže i radoŝču ŝaspěwacž wo ŝwojej swjatnižy: „Kaŝ lubojne ŝu twoje wobydlenja, Knježe Zebaoth!“

— Šserbika předaŝka konferenza jměje ŝwoju, ŝhadžowanu ŝrjedu po ŝwjatkach dopoldnja we „winowej kiczi“. Tón samy džen popoldnju ma tež towařŝtvo pomozny ŝtudowaznych Šserbow ŝwoju hłownu ihromadžijnu. Še wjele khudyh ŝerbŝich ŝtudowaznych, kotřiž podpjerj trjebaja. Duž je pschibluŝchnoŝč nascheho luda, ŝo ŝo ŝa nich ŝtara, ŝo bychmy we wažnych powoľanjach w naschej Łužizy mužow měli, kotřiž naschu maczernu rěč ŝnaja. Duž lubi Šserbja pschistupecže k tutemu towařŝtwu; i tym ŝo wy ŝobu ŝtaracže ŝa pschichod nascheho ŝerbŝeho luda. Lětny pschinoschł wucžini jenož 1 hriwnu.

— Druhe wucželŝke měŝtno pschi Šhwacžanskej ŝhuli je ŝo druhe krocž wupišalo a to w ŝerbŝich a Budyŝkich Nowinach. Tón krocž je ŝo raŝnje žadanje wuprajilo, ŝo móže do teho měŝtna jenož Šserb ŝastupicž. Mly i wutrobu Šhwacžizam pschejemy, ŝo bychu tež dobrego ŝerbŝeho wuczerja dostali.

— Póželniŝ nascheho ewangelŝeho lutherŝeho knihowneho towařŝtwa k. Šataŝ w tu khwilemi i rjanymi natwarjazyhmi knihemi psches nasche woŝady khodži. Duž maja Šserbja ŝkladnoŝč ŝebi rjane knihe k ŝwojemu domjazemu natwarjenju kupicž. Čzi paŝ, kotřiž hiŝcže ŝobuŝtawny towařŝtwa njeŝu, maja pschi tym dobru ŝkladnoŝč, ŝo psches knjeŝa póželnika Šataŝa jako ŝobuŝtawny ŝapŝacž dacž. Lětny pschinoschł ja ŝobuŝtawny placži jenož 1 hr. Ša to doŝtanu woni knihe wot nascheho towařŝtwa wudate darmo.

— 26. meje je ŝo 200 lět minyło, ŝo je ŝo hrabja Zinzendorf, ŝaložer Šerrnhuŝteje bratrowŝteje woŝady narodžil. Wón běŝche roŝbudženy ewangelŝki ŝchescžijan. Šdyž wě ŝo na přenim měcže bratrowŝka woŝada jeho wopomnjecžo ŝwjeczi, tola tež žyla ewangelŝka zyrkej rad na tuteho ewangelŝeho ryczerja ŝwomina. Duž budžemy tež my naschim lubym čitarjam w pschichodnym čizple jeho žiwjenjebėh podacž, ŝo bychu pójnali, ŝchto je njeŝapomnity hrabja Zinzendorf naschej ewangelŝkej zyrkwi. Šerrnhuŝta bratrowŝka woŝada ŝwjeczi jeho wopomnjecžo w tydženju po ŝwjatkach a je tón wopomnjelŝki ŝwjedžen i wulkej miŝionŝkej konferenzu ŝjednocžila, w kotrež budža ŝastupjerjo nimale wschitkich miŝionŝkich towařŝtwow rěčecž. Tej wažnej dnaj ŝtej ŝchtwórk a pjatŝ po ŝwjatkach. Mly móžemy lubym čitarjam i žylej wutrobu porucžicž, ŝo bychu tež tehdom do Šerrnhuta dojeŝli. Tam budža kraŝne duchowne woŝchewjenje namatacž. Kóždy, kiž tam pschiŝdže, je tam rad witany.

Móz knihow.

Šendželŝka kralowa Wiktorja pschijimacše w ŝwojim hrodže wotpóŝlaných afrikaniŝeho luda, kotřiž běchu hižo domach, ale hiŝcže bóle w Šendželŝkej wulku móž teho kraleŝtwa a džiwy teho čizcže hinascheho žiwjenja jeŝnali. Pschi roŝrěčowanju jedyn tych wotpóŝlaných k kralowej rjekny: „Mly chžemy wjedžecž, w čim potajŝtvo džiwnje mozy Waŝcheje majeŝtoŝcže leži.“

Kralowa by na ŝwoje wójŝto poŝaŝacž móhla abo na ŝwoje kóžŝtvo, ale wona da ŝebi bibliju podacž, ruku na te knihe položi a rjekny: „Šow leži potajŝtvo mozy Šendželŝteje.“

Džiwne knihi ŝu tola biblija. Šwjast, w kotrymž je 66

wschelaŝich knihow hromadžennyh, kotrež ŝu ŝo w běhu 1600 lět wot wjazy hacž 40 wschelaŝich ŝpiŝacželow: kralow a pėŝnerjow, wojaŝow, wucžennyh a hrěchnikow, paŝtrjow a žlonikow ŝpiŝale. Lědy jedyn ŝpiŝacžel je ŝo i druhim ŝrěčecž móhl a tola maja te knihi džiwnu pschesjenoŝč. Šotre druhe knihi ŝu tak ŝpiŝane a ŝestajane? Wšmi 66 najlěpŝich lékařŝkich knihow, kotrež ŝu ŝo w 1500 lětach wot 40 najlěpŝich lékařow ŝpiŝale, ŝežin i nich jedyn ŝwjast a ŝphtaj jenicžkeho khoreho i nimi wuhojicž.

Najlěpŝe knihi lékařŝtwa a druhich wědomoŝčow ŝu ŝa 20 lět ŝestarike; biblija ŝama ŝo njeje ŝestarika, wona ŝo mloda dzerži psche wschitke čaŝy. Móže ŝo prajicž, ŝo dželawoŝczi čłowjekow přjedy dže a i dohom ju pschewodža. Wschitzy nje-wěrjazy ŝu pschecžiwu njei ŝtanyli, ale njeŝu jej kopjenta rubicž móhli. Wschitke ŝwětno mozy ŝu ŝo ŝjednocžile, ju ŝahubicž: wona je ŝo ŝanicžala, wuŝmėŝchala, ŝpalila, wjazy hacž žane druhe ŝpiŝy ŝaŝudžala, ale wona ŝo nakowej runa, kotryž tajteho bicža i hamorom potreba. Wschitka pohaniŝta ŝwětna mudroŝč, wschelaŝe nadbėhi a mozy ŝu ŝo na nju walile, wone ŝu ŝame padnyle a ŝo ŝhubile, ale wona je woŝtala a woŝtanje. Wona je dženŝniŝchi džen do wjazy hacž 300 rěčow pscheložena a ŝo lětnje po žylm ŝwěcže we wjazy hacž milijonu ŝeŝchitkach roŝchěrja.

A wschudžom, hdyž ta kniha pschiŝdže, wona džiwnje ŝkutkuje. To wot teho pschiŝdže, ŝo je Boža kniha. Čłowŝte knihi nam myŝle druhich čłowjekow ŝdžela, je tak rjež do naŝ pschenjeŝeja. Šchtož nječizte powjedancžka čzita, ŝo wot tych maŝanyh, hrěchných myŝlow napjelni, wone ŝu jenu lubo a jeho duch ŝo do nich ŝloži, ŝo je ŝkóncžnje po tym ŝamym waŝchnju žiwj. Čzitanje biblije dawa nam myŝle Bože, mudroŝč Božu, luboŝč Božu pójnacž; wona naŝ i nimi napjelnuje, tworj naschu wutrobu a duch a naŝ k temu wjedže, ŝo my po jeho woli čzinimy.

Šy ty hdy ŝlyŝchal, ŝo by jedyn čłowjek prajil: „Ša běch njeŝbožowny wopilž, haŝba ŝa moju ŝwójbu, čzwila ŝa čłowjeŝtvo, ale ja ŝym mathematiku a pschirodoŝpht ŝtudował, ŝym knihi, w kotrymž ŝo wo prawym žiwjenju rěči, čzital, a wot teho čaŝa ŝym ŝo wschón pschemėnil?“ To ŝo ŝtalo njeje; ale móžu tebi niž jenož jeneho, niž jenož ŝto, ale wjele tyŝaz čłowjekow mjenowacž, kotřiž budža tebi prajicž: „Ša běch hubjeny, niemėrnj a bjeŝ nadžije hacž do teho dnja, jako džiwnu móž tych knihow pójnach. Wone ŝu moje žiwjenje pschetworile, ja ŝym wot ŝkóŝčow wuŝwobodženy a měř je do mojeje wutroby a doma pschichol.“ — To je džiw, kajtiž jón biblija wschėdnje doŝonja.

To je nasch nuŝny nadawł, ŝo bychmy na polepŝchenju ŝwěta dželali. To paŝ nawukujemy w naschej bibliji. Duž wužijmy ŝwoju bibliju, kotraž ma tajku móž w ŝebi.

Maŝch bibliŝki ŝwjedžen, kotryž ŝo 3. džen ŝwjatkow w Michalŝkej woŝadže ŝwjeczi, chze tež tebi, luby ŝerbŝki ludo, ŝaŝo poŝaŝacž bohatŝtwa nascheje droheje biblije. Tam budžesch ŝaŝo ŝlyŝecž, kajka móž ja wutrobu a žiwjenje leži. Duž pschiŝdž tam tež w prawje bohatej licžbje, ŝo by tón ŝwjedžen tebi ŝaŝo nowe pohnučže bylo ŝe žórta twojeje biblije čzerpacž k duchownemu ŝbožu.

Měŝto k roŝpominanju.

Wótry jaŝyl je jenicžki rějazy grat, kotryž bywa psches wobŝtajne trjebanje wótriŝchi.

* * *

To radoŝč čzini we kóždi byč, kotruž wětr tam a jow mjeze, hdyž ŝy teho wěŝty, ŝo kónza njewoŝmjesch. Pschescžėhanja, kotrež zyrkwi hroža, ŝu teho runjecža.

Šudancžka.

Muŝnu maja honitwu,
Šonja čzornu džiwinu,
Pópandjenu njepeju.

Wón njeŝhodži ženje;
Šdyžkuti paŝ pada,
Šso praji, ŝo dže.

[191E]

[1936]E

Wohėn jeje nan je, a woda je macž;
Džowka je ŝylna; tej njemóžesch ŝtacž;
Ša ŝo psched retomaŝ woŝycžlow pschaha,
Wulžyŝchne naklady hanejo čza.

[wanŝ]